

Agata Kristi

SASTANAK SA SMRĆU

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Agatha Christie

APPOINTMENT WITH DEATH

Copyright © 1938 Agatha Christie Limited (a Chorion
company)

Translation copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ričardu i Majri Malok,
za uspomenu na putovanje u Petru*

Agatha Christie[®]

SLUČAJEVI HERKULA POAROA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

PRVI DEO

Jedan

„TI UVIĐAŠ, ZAR NE, DA ONA MORA BITI UBIJENA?“

Pitanje je doplovilo nepomičnim noćnim vazduhom, činilo se zastalo na trenutak, a onda odlebdelo kroz mrak prema Mrtvom moru.

Herkul Poaro je zastao s rukom na prozorskoj kvaci. Namršten, odlučno je zatvorio prozor i onemogućio prodor štetnog noćnog vazduha! Poaro je bio odgajan u uverenju da spoljni vazduh treba da ostane napolju, kao i da je noćni vazduh naročito opasan po zdravlje.

Dok je pažljivo navlačio zavese preko prozora i išao ka postelji, dobroćudno se nasmešio za sebe.

„Ti uviđaš, zar ne, da ona mora biti ubijena?“

Čudne reči da ih gospodin Herkul Poaro, detektiv, čuje svoje prve večeri u Jerusalimu

„Kuda god da odem, nešto mora da me podseti na zločin!“, promrmljao je sebi u bradu.

Smešio se i dalje prisećajući se priče o romanopiscu Antoniju Trolopu koju je jednom čuo. Trolop je plovio preko Atlantika i slučajno je čuo dvojicu saputnika kako raspravljaju o poslednjem objavljenom nastavku jednog njegovog romana.

„Odličan je“, izjavio je jedan sagovornik, „ali trebalo bi da ubije tu nesnosnu staricu.“

Pisac im se obratio sa širokim osmehom:

„Gospodo, veoma sam vam zahvalan! Smesta idem da je ubijem!“

Poaro se pitao šta je prouzrokovalo reči koje je upravo čuo. Zajednički rad na drami ili romanu, možda.

Pomislio je, i dalje s osmehom: „Ovih reči možda će se jednog dana neko setiti, i dobiće zlokobnije značenje.“

Bilo je, prisetio se sada, čudnovatog uznemirenog žara u glasu, drhtaja koji nagoveštava nekakvu snažnu emocionalnu napetost. Muški glas – ili mladički...

Herkul Poaro je pomislio gaseći svetiljku pored kreveta: „Prepoznao bih taj glas...“

II

Oslonjeni laktovima na prozorsku dasku, glave uz glavu, Rejmond i Kerol Bojnton zurili su u plave dubine noći. Rejmond je uzbuđeno ponovio svoje malopredašnje reči: „Ti uviđaš, zar ne, da ona mora biti ubijena?“

Kerol Bojnton se lako promeškolljila. Rekla je, glasom dubokim i hrapavim: „To je strašno...“

„Nije ništa stravičnije od *ovoga!*“

„Pretpostavljam da nije...“

Rejmond reče silovito: „Ne može više ovako – ne može... *Moramo* nešto da preduzmemo... A ne možemo preduzeti *ništa* drugo...“

Kerol odvrati – neubedljivo, toga je i sama bila svesna: „Kad bismo mogli nekako da pobegnemo...?“

„Ne možemo.“ Njegov glas bio je prazan i lišen svake nade. „Kerol, znaš da ne možemo...“

Devojka se stresla. „Znam, Reju, znam.“

Iznenada se ogorčeno zasmejao.

„Ljudi bi rekli da smo ludi što ne možemo jednostavno da odemo...“

Kerol polako reče: „Možda i *jesmo* ludi.“

„Jesmo. Tako je, tvrdim da jesmo. Bilo kako bilo, uskoro ćemo poludeti... Pretpostavljam da bi neki ljudi rekli da smo već poludeli – evo nas kako spokojno i hladnokrvno smišljamo ubistvo rođene majke!“

„Ona nam nije rođena majka!“, reče Kerol oštro.

„Nije, istina.“

Usledila je kratka tišina, a onda je Rejmond upitao, sada tiho i trezveno: „Slažeš li se, Kerol?“

Kerol je staloženo odgovorila: „Mislim da treba da umre, da...“

Onda je iz nje pokuljalo: „Ona je luda... Potpuno sam ubeđena da je luda... Ona – ona ne bi mogla ovako da nas muči da je pri zdravoj pameti. Godinama već govorimo: *’Ne može više ovako!*, a *može!* Govorili smo: *’Umreće ona jednog dana’* – ali ona je još živa! Mislim da nikada neće umreti ako ne...“

Rejmond je pribrano dovršio: „*Ako je mi ne ubijemo...*“

„Tako je.“

Kerol je stegnula pesnice na prozorskoj dasci pred sobom.

Njen brat je nastavio hladnokrvnim poslovnim tonom, a samo lako podrhtavanje ukazivalo je na to koliko je uzbuđen.

„Ti uviđaš zašto to mora obaviti neko od nas dvoje, zar ne? Kad je reč o Lenoksu, moramo misliti na Nadin. A svakako ne možemo uvući Džini u to.“

Kerol se stresla.

„Sirota Džini... Toliko se plašim...“

„Znam. Postaje sve gore, zar ne? Zato moramo brzo nešto da preduzmemo – dok ona potpuno ne siđe s uma.“

Kerol se odjednom uspravila i sklonila pramen kestenjaste kose s čela.

„Reju“, rekla je, „ti ne misliš da je to istinski *loše*, zar ne?“

Odgovorio je istim onim tobože ravnodušnim tonom: „Ne mislim. Smatram da je to isto kao usmrtiti besnog psa koji nanosi zlo svetu i mora biti zaustavljen. Ovo je jedini način da to zaustavimo.“

Kerol promrmlja: „Ali ljudi će – ipak će nas poslati na električnu stolicu... Hoću da kažem, nećemo moći da objasnimo kakva je ona... Zvučaće sumanuto... Znaš, sve ovo se na neki način odigrava u *našoj glavi!*“

Rejmond reče: „Niko neće saznati. Imam plan. Sve sam smislio. Bićemo bezbedni.“

Kerol se odjednom okrenula ka njemu.

„Reju, nekako si drugačiji. Nešto ti se *dogodilo*... Zbog čega ti sve ovo pada na pamet?“

„Zašto misliš da mi se nešto dogodilo?“

Okrenuo je glavu i zagledao se u noć.

„Zato što jeste... Reju, je li to zbog one devojke iz voza?“

„Ne, naravno da nije – zašto bi bilo? Oh, Kerol, ne pričaj gluposti. Hajde da se vratimo na... na...“

„Na tvoj plan? Jesi li siguran da je to dobar plan?“

„Da. Mislim da jeste... Moramo da sačekamo pogodnu priliku, naravno. A onda, ako sve prođe kako treba, bićemo slobodni – svi mi.“

„Slobodni?“ Kerol je lako uzdahnula. Pogledala je u zvezde. Onda je zadrhtala od glave do pete obuzeta iznenadnom olujom suza.

„Kerol, šta je bilo?“

Isprekidano je zajecala: „Tako je lepo – noć, plavetnilo i zvezde. Kad bismo samo mogli da budemo deo toga... Kad bismo mogli da budemo kao drugi ljudi, a ne ovakvi – čudnovati, izvitopereni, *pogrešni*.“

„Ali bićemo... u redu – kad ona umre!“

„Jesi li *siguran*? Zar nije suviše kasno? Zar nećemo zauvek ostati čudnovati i drugačiji od ostalih?“

„Ne, ne, ne.“

„Nisam sigurna...“

„Kerol, ako ne želiš...“

Odgurnula je njegovu ruku s ramena.

„Ne, s tobom sam – rešila sam, s tobom sam. Zbog ostalih. Naročito zbog Džini. *Moramo* da spasemo Džini!“

Rejmond je ćutao trenutak-dva. „Onda – idemo do kraja?“

„Da!“

„U redu. Evo mog plana...“

Nagnuo se ka njoj.

Dva

GOSPOĐICA SARA KING, DIPLOMIRANA LEKARKA, STAJALA je za stolom u salonu za pisanje jerusalimskog hotela *Solomon* i mlako prelistavala novine i časopise. Namrštena, delovala je vrlo zauzeto.

Visok sredovečan Francuz ušao je u salon iz predvorja, posmatrao je trenutak-dva, a onda došetao do suprotne strane stola. Kad su im se pogledi susreli, Sara se lako nasmešila u znak prepoznavanja. Setila se da joj je taj čovek pritekao u pomoć dok je putovala iz Kaira i poneo joj jedan kofer u trenutku kada u blizini nije bilo nijednog nosača.

„Dopada li vam se Jerusalem?“, upitao ju je doktor Žerar kad su se pozdravili.

„Ume da bude užasan“, odgovorila je Sara i dodala: „Ovdašnja religija veoma je neobična.“

Francuzu ovo kao da je bilo zabavno.

„Razumem šta želite da kažete.“ Engleski je govorio gotovo savršeno. „Sve moguće struje međusobno se svađaju i ujedaju!“

„A tek one grozne građevine!“, rekla je Sara.

„Da, zaista.“

Sara uzdahnu.

„Danas mi nisu dozvolili da uđem u jedno zdanje jer sam bila u haljini bez rukava“, rekla je tužno. „Svemogućem se, izgleda, ne dopadaju moje mišice iako ih je upravo on stvorio.“

Doktor Žerar se nasmejao. Onda je rekao: „Baš sam nameravao da poručim kafu. Da li biste mi se pridružili, gospođice...?“

„King. Zovem se Sara King.“

„A ja sam – dozvolite.“ Izvadio je posetnicu. Sara ju je uzela i razrogačila oči u oduševljenom strahopoštovanju.

„Doktor Teodor Žerar? Oh! *Tako* sam uzbuđena što sam vas upoznala. Čitala sam sve vaše radove, naravno. Vaši pogledi na šizofreniju krajnje su zanimljivi.“

„Naravno?“ Žerar upitno izvi obrve.

Sara mu je sramežljivo objasnila.

„Uskoro ću postati pravi lekar. Upravo sam diplomirala medicinu.“

„Ah! Shvatam.“

Doktor Žerar je poručio kafu, pa su seli u ugao salona. Francuza su od Sarinih medicinskih dostignuća mnogo više zanimala crna kosa koja joj se u talasima spuštala od čela i njene divno izvajane crvene usne. Zabavljalo ga je očigledno strahopoštovanje koje mu je ukazivala.

„Ostajete li ovde dugo?“, upitao je lakim tonom.

„Samo dva-tri dana. Posle toga želim da pođem u Petru.“

„Aha! I ja sam razmišljao da odem tamo ako put nije predug. Vidite, četrnaestog moram da budem u Parizu.“

„Mislim da traje oko nedelju dana. Dva dana da odete, dva tamo i dva za povratak.“

„Ujutru ću otići u putničku agenciju da vidim šta može da se dogovori.“

Grupa ljudi ušla je u salon i sela. Sara ih je posmatrala s izvesnim zanimanjem. Spustila je glas.

„Ovi ljudi koji su upravo ušli, jeste li ih primetili pre neko veče u vozu? Pošli su iz Kaira istovremeno kad i mi.“

Doktor Žerar je namestio monokl i pogledao preko salona. „Amerikanci?“

Sara klimnu glavom.

„Da. Američka porodica. Ali prilično neobična, rekla bih.“

„Neobična? Po čemu?“

„Pa, pogledajte ih. Naročito staricu.“

Doktor Žerar ju je poslušao. Oštrim stručnim okom brzo je prešao od lica do lica.

Prvo je primetio visokog i prilično mlitavog muškarca starog tridesetak godina. Lice mu je bilo prijatno, ali slabo, a držanje čudnovato bezvoljno. Tu je bilo i dvoje zgodnih mladih ljudi – mladić je imao gotovo grčku glavu. „Ni s njim nešto nije u redu“, pomislio je doktor Žerar. „Da – bez sumnje je u stanju vidljive nervne napetosti.“ Devojka mu je očigledno bila sestra, veoma su ličili, a i ona je delovala uzrujano. S njima je bila još jedna devojka, mlađa i od ovo dvoje, s oreolom crvenkastozlatne kose i veoma nemirnih ruku – gužvala je i čupkala maramicu u krilu. Treća žena, mlada, spokojna, tamnokosa, blagog glatkog bledog lica, donekle je podsećala na Bogorodice Bernardina Luinija. A u središtu grupe... „Gospode bože!“, pomislio je doktor Žerar s otvorenim gađenjem Francuza. „Kakva užasna

žena!“ Stara, otečena, nabrekla, sedela je među njima kao izobličeni stari Buda, kao odvrtni pauk u sredini mreže!

Rekao je Sari: „Gospođa majka baš nije lepotica, zar ne?“, i slegnuo ramenima.

„Ima u njoj nečega prilično – zlokobnog, slažete li se?“, upitala je Sara.

Doktor Žerar je ponovo odmerio staru gospođu. Ovog puta okom profesionalca, a ne ljubitelja lepote.

„Vodena bolest, srčane smetnje“, nizio je nehajno medicinske izraze.

„Oh, da, i to!“ Saru nije zanimala medicinska strana.

„Ali ima nečeg neobičnog u njihovom ponašanju prema njoj, zar ne?“

„Znate li ko su oni?“

„Porodica Bojnton. Majka, oženjeni sin, njegova žena, mlađi sin i dve mlađe sestre.“

Doktor Žerar promrmlja: „*La famille* Bojnton obilazi svet.“

„Da, ali čudno je *kako* ga obilaze. Nikad ne razgovaraju ni sa kim drugim. I niko ne može ništa da uradi ako starica tako ne kaže!“

„Ona je matrijarhalan tip“, reče Žerar zamišljeno.

„Ona je pravi tiranin, rekla bih“, reče Sara.

Doktor Žerar je slegnuo ramenima i primetio kako je opštepoznato da Amerikanke vladaju čitavim svetom.

„Tačno, ali nije samo to“, nije odustajala Sara. „Ona je – oh, toliko ih *tlači*, toliko su pod njenom vlašću, da je to – to je jednostavno nepristojno!“

„Nije dobro da žena ima toliko vlasti“, saglasi se Žerar, iznenada vrlo ozbiljan. Zatresao je glavom.

„Ženama je teško da ne zloupotrebe vlast.“

Brzo je pogledao Saru iskosa. Ona je posmatrala porodicu Bojnton – zapravo, posmatrala je jednog njenog člana. Na Žerarovom licu zaigrao je osmejak pun galskog razumevanja. Ah! Znači, tako stoje stvari, zar ne?

Oprezno je promrmljao: „Razgovarali ste s njima, da?“

„Da – makar s jednim od njih.“

„S mladićem – s mlađim sinom?“

„Da. U vozu iz Kantare dovde. Stajao je u hodniku. Oslovlila sam ga.“

U njenom stavu prema životu nije bilo stidljivosti. Ljudski rod ju je zanimao i bila je druželjubive, mada nestrpljive naravi.

„Zašto ste mu se obratili?“, upita Žerar.

Sara slegnu ramenima.

„Zašto da ne? Često razgovaram s ljudima na putovanju. Zanimaju me ljudi – ono što misle i osećaju.“

„Stavljate ih pod mikroskop, da se tako izrazim.“

„Mislim da bi se moglo reći tako“, priznala je Sara.

„A kakvi su vaši utisci u ovom slučaju?“

„Pa“, rekla je nesigurno, „bilo je vrlo neobično... Za početak, mladić je porumeneo do korena kose.“

„Je li to tako neobično?“, upitao je Žerar suvo.

Sara se nasmejala.

„Hoćete da kažete, pomislio je da sam neka besramnica i da mu se nabacujem? O, ne, mislim da nije. Muškarci umeju to da ocene, zar ne?“

Uputila mu je otvoren upitan pogled. Doktor Žerar je klimnuo glavom.

„Stekla sam utisak“, nastavila je Sara bez žurbe, lako namrštena, „da se... kako da se izrazim... istovremeno oduševio i zgranuo. Potpuno se izbezumio od radosti

– i istovremeno je bio besmisleno bojažljiv. To je vrlo neobično, zar ne? Zato što sam utvrdila da su Amerikanci bez izuzetka vrlo samouvereni. Amerikanac od dvadeset godina, na primer, mnogo više zna o svetu i sigurniji je u ophođenju od svog engleskog vršnjaka. A ovaj mladić sigurno ima više od dvadeset godina.“

„Dvadeset tri ili četiri, rekao bih.“

„Toliko?“

„Čini mi se.“

„Da... možda ste u pravu... samo što, nekako, deluje tako mlado...“

„Mentalna neusklađenost. 'Dečji' činilac i dalje je prisutan.“

„Znači, *ipak* sam u pravu? Hoću da kažem, *ima* u njemu nečeg ne sasvim normalnog?“

Doktor Žerar slegnu ramenima i nasmeši se njenoj ozbiljnosti.

„Draga moja mlada damo, a ko je od nas potpuno normalan? Ipak, priznajem da on verovatno pati od neke vrste neuroze.“

„Povezane s onom groznom staricom, sigurna sam.“

„Čini se da vam je veoma odbojna“, reče Žerar gledajući je ljubopitljivo.

„Jeste. Ima – oh, ima zao pogled.“

Žerar promrmlja: „Kao i mnoge majke čije sinove privlače očaravajuće devojke!“

Sara nestrpljivo slegnu ramenima. Svi su Francuzi isti, pomislila je. Misle samo na seks! Naravno, kao savestan student, morala je priznati da većina pojava ima skrivenu seksualnu osnovu. Misli su joj krenule dobro poznatim psihološkim tokovima.

Naglo se prenela iz razmišljanja. Rejmond Bojnton je krenuo ka središnjem stolu i odabrao jedan časopis. Dok je na povratku prolazio pored njene stolice, Sara ga je pogledala i oslovila ga.

„Jeste li danas bili u obilasku grada?“

Reći je odabrala nasumično, zapravo ju je zanimalo kako će biti dočekane.

Rejmond je gotovo zastao, ustuknuo je kao uznemiren konj i bojažljivo pogledao prema središtu porodične grupe. Promućao je: „Oh – oh – da – pa naravno, svakako. Ja...“

Onda je iznenada, kao podboden mamuzama, pohitao nazad ka svojoj porodici pružajući časopis.

Izobličena prilika slična Budi pružila je debelu ruku da uzme časopis, ali doktor Žerar je primetio da gleda mladića u lice. Nešto je prostenjalo, svakako se nije otvoreno zahvalila. Neznatno je okrenula glavu. Lekar je primetio da sada prodorno gleda u Saru. Lice joj je bilo ravnodušno, bez ikakvog izraza. Nije se moglo dokučiti šta joj prolazi kroz glavu.

Sara je pogledala na sat i lako ciknula.

„Nisam mislila da je ovoliko kasno.“ Ustala je. „Hvala vam najlepše na kafi, doktore. Moram sada da napišem neka pisma.“

Žerar je ustao i uzeo je za ruku.

„Videćemo se ponovo, nadam se“, rekao je.

„O, da! Možda ćete poći u Petru?“

„Svakako ću pokušati.“

Sara mu se nasmešila i okrenula se. Izlazeći iz salona, prošla je pored porodice Bojnton.

Doktor Žerar ih je posmatrao. Primetio je da gospođa Bojnton sada gleda u svog sina. Video je da se njen pogled

susreće s njegovim. Dok je Sara prolazila, Rejmond Bojnton napola je okrenuo glavu – ne prema njoj, nego na drugu stranu... Bio je to spor, nevoljan pokret, i činilo se kao da je stara gospođa Bojnton povukla nevidljivi konac.

Sara King je to zapazila, a bila je dovoljno mlada i dovoljno ljudsko stvorenje da je to ozovolji. Tako su lepo prijateljski razgovarali u zaljuljanom hodniku spavaćih kola. Uporedili su utiske iz Egipta, smejali se besmislenom jeziku malih vodiča magaraca i uličnih prodavaca. Sara je opisala kako je vodiču kamila koji ju je nepristojno i pun nade upitao: „Vi engleska dama ili američka?“, odgovorila: „Ne, kineska“, i rekla je koliko joj je bilo drago kad se potpuno zbunjeno zagledao u nju. Mladić se tada ponašao, mislila je, kao lepo vaspitan, revnostaan učenik – bilo je možda čak nečeg dirljivog u njegovoj revnosti. A sada je, bez ikakvog razloga, ćutljiv i grub – jednostavno neotesan.

„Neću više da se trudim oko njega“, rekla je sebi ljutito.

Sara nije bila umišljena, ali je imala prilično dobro mišljenje o sebi. Znala je da je privlačna suprotnom polu i nije trpela nezainteresovano držanje!

Možda je bila suviše ljubazna prema ovom momku jer ga je, iz nekog nepoznatog razloga, sažaljevala.

Ali sada joj je postalo jasno da je on samo neprijatan, uobražen i nevaspitan mlad Amerikanac!

Umesto da piše pisma koja je spomenula, Sara King sela je za toaletni sto, začesljala kosu s čela, pogledala se u zabrinute oči boje lešnika i razmislila o svom životu.

Upravo je bila prošla kroz tešku emocionalnu krizu. Pre mesec dana raskinula je veridbu s mladim lekarom, četiri godine starijim od sebe. Veoma su privlačili jedno

drugo, ali su bili i vrlo sličnih naravi. Nesuglasice i svađe bile su uobičajena pojava. Sara je bila isuviše svojeglava da mirno podnosi nametanje tuđe volje. Kao i mnoge odvažne žene, verovala je da se divi snazi. Oduvek je sebi govorila da želi da je neko ukroti. No, kad je upoznala muškarca sposobnog da njome zagospodari, shvatila je da joj se to uopšte ne dopada! Raskid veridbe stajao ju je mnogo bola, ali bila je dovoljno razborita da uvidi da međusobna privlačnost sama nije dovoljna za stvaranje srećnog života. Častila je sebe zanimljivim putovanjem u inostranstvo kako bi prebolela raskid i po povratku se ozbiljno prihvatila posla.

Misli su joj se vratile iz prošlosti u sadašnjost.

„Pitam se“, mislila je, „da li će doktor Žerar pristati da razgovara sa mnom o svom radu. Ostvario je izuzetna dostignuća. Kad bi me samo shvatio ozbiljno... Možda – ako pođe u Petru...“

Onda je ponovo pomislila na čudnovatog nevaspitanog mladog Amerikanca.

Bila je uverena da je onako neobično postupio jer je bio okružen porodicom, ali ipak ga je blago prezirala. Da se neko tako pokorava porodici – pa to je smešno, naročito za *muškarca!*

A opet...

Proželo ju je neobično osećanje. U svemu tome svakako ima nečeg neobičnog.

Odjednom je glasno izgovorila: „Taj mladić žudi za spasom! Ja ću se za to postarati!“

Tri

KAD JE SARA NAPUSTILA SALON, DOKTOR ŽERAR JE OSTAO da sedi još nekoliko minuta. Onda je bez žurbe otišao od stola, uzeo najnoviji broj *Matena* i seo u stolicu udaljenu od porodice Bojnton svega metar-dva. U njemu se probudila radoznalost.

U prvi mah ga je zabavljalo zanimanje mlade Engleskinje za ovu američku porodicu, i oštromno je zaključio da je podstaknuto zanimanjem za jednog određenog člana te porodice. No sada je nešto neobično u toj porodici probudilo u njemu dublje, nepristrasno interesovanje naučnika. Osetio je da tu ima nečega psihološki zanimljivog.

Vrlo neupadljivo, praveći se da čita novine, posmatrao je porodicu. Prvo mladića za kog se ta privlačna Engleskinja očigledno zainteresovala. Da, pomislio je Žerar, svakako pripada tipu koji bi je privukao svojom naravi. Sara King bila je jaka, uravnotežena, oštromna, dosetljiva i odlučna.

Doktor Žerar je procenio da je ovaj mladić osetljiv, prijemčiv, bojažljiv i veoma podložan tuđem uticaju. Okom lekara uočio je očiglednu činjenicu da je mladić u tom trenutku u stanju visoke nervne napetosti. Doktor Žerar se zapitao zašto. Bio je zbunjen. Zašto bi mlad čovek očigledno dobrog telesnog zdravlja, na očito prijatnom putovanju po inostranstvu, bio toliko napet da mu svakog trenutka preti nervni slom?

Lekar se okrenuo ostalim članovima porodice. Devojka kestenjaste kose bila je očigledno Rejmondova sestra. Pripadali su istom telesnom tipu sitnih kostiju, dobre građe i aristokratskog izgleda. Imali su iste uske skladne šake, jednaku čistu liniju brade i držanje glave na dugom vitkom vratu. Devojka je takođe bila vrlo nervozna... izvodila je sitne nevoljne pokrete, a oči s tamnim podočnjacima bile su joj suviše sjajne. Govorila je prebrzo i lako zadihano. Bila je oprezna, budna, nije mogla da se opusti.

„A i uplašena je“, zaključio je doktor Žerar. „Da, nečega se plaši!“

Načuo je deliće razgovora – sasvim uobičajenog normalnog razgovora.

„Mogli bismo da odemo u Solomonove štale.“ „Hoće li to biti suviše naporno za majku?“ „Zid plača sutra ujutru?“ „Hram, naravno – Omarova džamija, tako ga zovu – pitam se zašto.“ „Zato što je pretvoren u džamiju, naravno, Lenokse.“

Običan turistički razgovor. Pa ipak, doktor Žerar je zbog nečega bio čvrsto ubeđen da su ovi delići razgovora potpuno nestvarni. To je maska, kamufliraju nešto što se talasa i kovitla ispod, nešto suviše duboko i bezoblično

da bi se moglo izraziti rečima... Ponovo ih je kradomice pogledao iza zaklona novina.

Lenoks? To je stariji brat. I na njemu se videla porodična sličnost, ali bilo je i razlike. Lenoks nije bio toliko napet; Žerar je zaključio da je spokojnije naravi. No i on je delovao čudno. Nije bilo znakova mišićne napetosti kao kod drugo dvoje. Sedeo je opušteno, mlitavo. Žerar je zbunjeno potražio po sećanju pacijente koji su tako sedeli po bolničkim odeljenjima.

„On je iscrpljen – da, iznuren od patnje. Taj izraz očiju – takav izraz viđa se kod povređenih pasa ili bolesnih konja – tupa životinjska trpeljivost... Čudno... Čini se da je telesno s njim sve u redu... Pa ipak, bez sumnje je nedavno pretrpeo silne patnje – mentalne patnje – a sada kad više ne pati – on tupo trpi – čeka konačni udarac, mislim... Kakav udarac? Da li ja ovo sve umišljam? Ne, ovaj čovek čeka nešto, čeka kraj. Tako bolesnici od raka leže i čekaju, zahvalni što im lekovi malo smiruju bol...“

Lenoks Bojnton je ustao i uzeo s poda klupko vune koje je stara gospođa ispustila.

„Izvoli, majko.“

„Hvala ti.“

Šta plete ta ogromna ravnodušna žena? Nešto debelo i grubo. „Rukavice za pitomce sirotišta“, pomisli Žerar i nasmeši se sopstvenoj mašti.

Obratio je pažnju na najmlađeg člana porodice, na devojku crvenkastozlatne kose. Imala je devetnaestak godina. Koža joj je bila savršeno čista, kao što često biva u crvenokosih ljudi. Iako suviše mršava, imala je prelepo lice. Smešila se za sebe – smešila se u prazno. Bilo je nečeg

neobičnog u tom osmehu. Bio je potpuno odsutan, daleko od hotela *Solomon*, daleko od Jerusalima... Taj osmeh je podsetio doktora Žerara na nešto... Iznenada se setio. Takav čudni nezemaljski osmeh krasi usne karijatida na atinskom Akropolju – odsutan, ljubak i pomalo neljudski... Čarolija tog osmeha, izuzetna nepomičnost te devojke, lako su zapekle Francuza.

A onda je zapazio njene ruke i prenerazio se. Od porodice ih je skrivao sto, ali Žerar ih je jasno video sa svog mesta. U skrovištu njenog krila te ruke su čupkale – čupkale – kidale finu maramicu u končice.

Potpuno se zaprepastio. Nezemaljski odsutni osmeh – nepomično telo – i užurbane ruke uništiteljke...

Četiri

ZAČUO SE SPOR, ŠIŠTAV, SIPLJIV KAŠALJ, A ONDA JE OGROMNA pletilja progovorila.

„Džinevra, umorna si, trebalo bi da podeš u krevet.“

Devojka se trгла, a mehanički pokreti prstiju su stali.

„Nisam umorna, majko.“

Žeraru se dopala muzikalnost njenog glasa, ljupka melodičnost koja i najobičnije izjave preobražava u čaroliju.

„Jesi, umorna si. Ja uvek prepoznam kad si premorena. Mislim da sutra nećeš moći u obilazak.“

„Oh, ali moći ću. Dobro mi je.“

Njena majka reče dubokim, promuklim, gotovo neprijatnim glasom: „Ne, nije. Razbolećeš se.“

„Neću! Neću!“

Devojku je obuzela snažna drhtavica.

Jedan blag spokojan glas reče: „Ja ću poći s tobom, Džini.“

Tiha mlada žena krupnih pametnih sivih očiju i uredno spletene crne kose ustala je.

Stara gospođa Bojnton reče: „Ne. Pusti je neka ide sama.“

„Hoću da Nadin pođe sa mnom!“, povika devojka.

„Onda ću poći, naravno.“ Mlada žena je zakoračila napred.

Starica reče: „Dete će radije samo otići na počinak – zar ne, Džini?“

Nastala je tišina, kratka, a onda je Džinevra Bojnton rekla, glasom odjednom praznim i jednoličnim: „Da, radije ću poći sama na počinak. Hvala ti, Nadin.“

Izašla je, visoka, mršava i iznenađujuće graciozna.

Doktor Žerar je spustio novine i otvoreno pogledao staru gospođu Bonton. Ona je gledala za svojom kćeri, a pregojeno lice joj se razvuklo u neobičan osmeh. Bila je to vrlo bleđa karikatura ljupkog nezemaljskog osmeha kojim je do malopre Džinevrino lice bilo preobraženo.

Onda se starica okrenula ka Nadin, koja je jednostavno ponovo sela, podigla glavu i pogledala svekrvu u oči. Na licu joj nije bilo ni traga uznemirenosti. Staričin pogled bio je pakostan.

Doktor Žerar pomisli: „Kakva besmislena stara tiranka!“

A onda je pogled stare gospođe naglo skrenuo na njega, i on je oštro uzdahnuo. Imala je sitne crne sjajne oči, ali nešto je iz njih izbijalo, nekakva moć, očigledna snaga, talasi čistog zla. Doktor Žerar je znao ponešto o snazi ličnosti. Shvatio je da ovo nije obična razmažena, mušičava sitna duša. Ova starica je istinska sila. Njen prodorni zli pogled izazivao je u njemu ista osećanja kao pogled kobre. Gospođa Bojnton je možda stara, slabo pokretna i bolesna, ali nije nemoćna. Ta žena poznaje smisao moći, čitavog

života sprovodila je moć i nikada nije posumnjala u sopstvenu snagu. Doktor Žerar je jednom upoznao akrobatkinju koja je izvodila neverovatne i opasne tačke s tigrovima. Te velike podmukle zveri puzile su na svoja mesta i poslušno izvršavale svoje ponižavajuće zadatke. Njihove oči i tiho režanje govorili su o mržnji, o slepoj ogorčenoj mržnji, ali slušali su i pokoravali se. Ta žena je bila mlada, nadmena tamnokosa lepotica, ali pogled je bio isti.

„*Une dompteuse*“,* rekao je doktor Žerar sebi u bradu.

Tada je shvatio i šta je prikrivao onaj naizgled bezazleni porodični razgovor. Mržnju – mračnu uzburkanu bujicu mržnje.

Pomislio je: „Ljudi bi svakako pomislili da sam obična budala. Jedna prosečna složna američka porodica provodi se u Palestini – a ja oko nje pletem priču o crnoj magiji!“

Onda je sa zanimanjem pogledao tihu mladu ženu po imenu Nadin. Na levoj ruci nosila je burmu, a video je da je uputila hitar izdajnički pogled prema svetlokosom mlitavom Lenoksu. Tada je shvatio...

Njih dvoje su muž i žena, ali pogled koji mu je uputila bio je više majčinski nego supružnički – zaštitnički, brižan. Shvatio je još nešto. Shvatio je da od čitave porodice samo na Nadin Bojnton čarolije njene svekrve nemaju nikakvog uticaja. Ona možda ne voli staricu, ali je se svakako ne plaši. Starica nema moći nad njom.

Nadin je nesrećna, duboko zabrinuta za svog muža, ali je slobodna.

Doktor Žerar reče u sebi: „Ovo je tako zanimljivo.“

* Fr.: ukrotiteljka. (Prim. prev.)